

Kansallinen ohjaus: tiukat rajat vai tekemisen vapautta?

24.5.2016

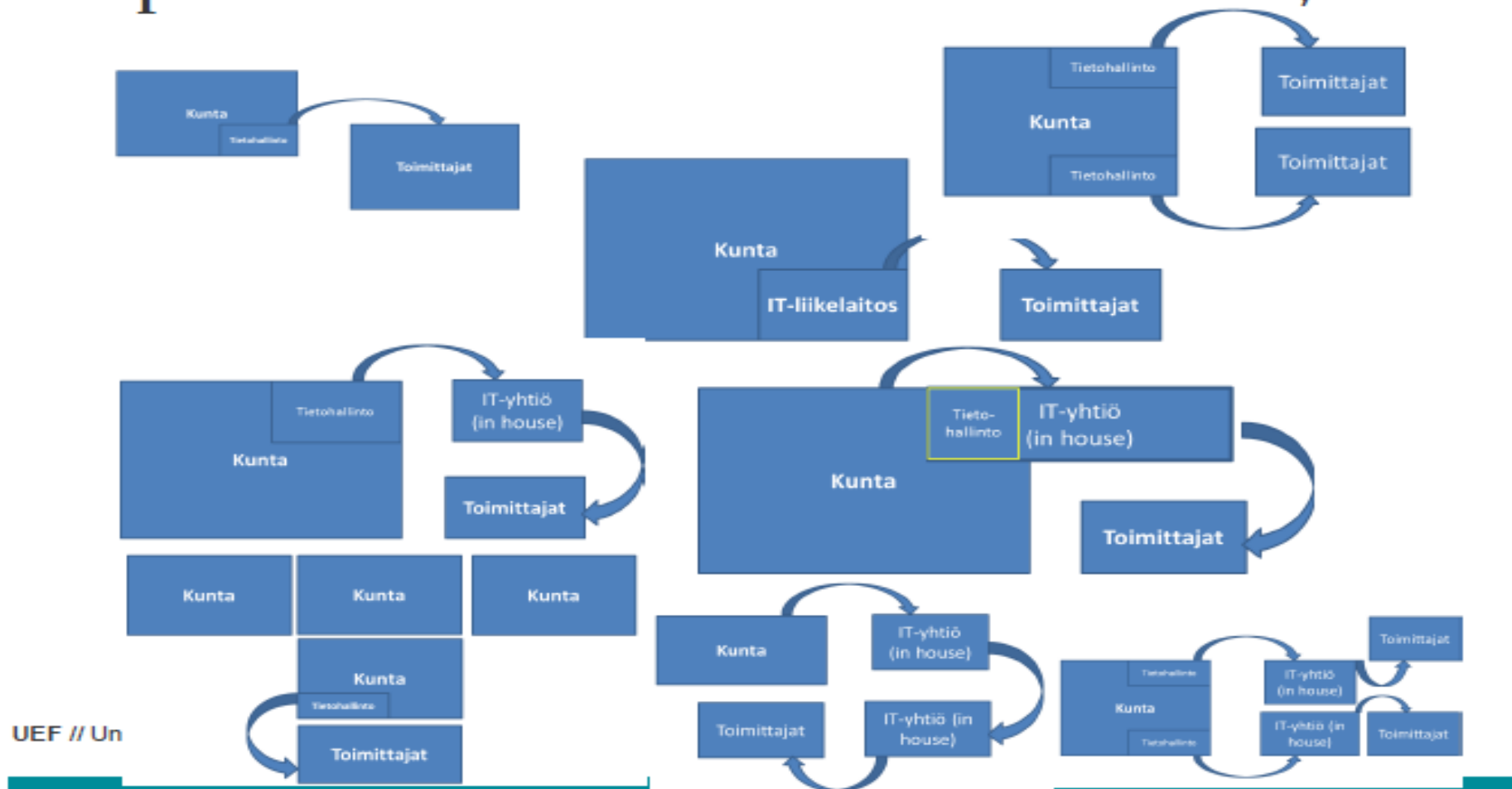
Maritta Korhonen
kehittämispäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Sote-järjestämisuudistuksessa valmisteltava lainsäädäntö

- **Kesäkuuhun 2016 mennessä valmisteltavat lakiluonnokset:**
  - sosiaali- ja terveydenhuollon **järjestämislaki**
  - järjestämislain ja maakuntalain **voimaanpanolaki** (mm. omaisuusjärjestelyt)
  - **maakuntalaki** (perussäädös itsehallintoalueista)
  - **maakuntien valtionosuuslaki** (valtionrahoitus maakunnille)
  - uusi **kunnan peruspalveluiden valtionosuuslaki**
  - **tuloverolain ja muun verolainsäädännön** muutokset
  - **valtionalouden tarkastusvirastosta annetun lain, vaalilain ja vaalirahoituslain sekä hallintolain, julkisuuslain, kielilain, arkistolain, tietohallintolain yms. hallinto-oikeudellisen ja informaatio-oikeudellisen yleislainsäädännön** muutokset
  - **viranhaltijoita sekä virka- ja työehtosopimusjärjestelmää sekä eläkejärjestelmää henkilöstösiirtojen johdosta** koskevat muutokset
- Luettelo voi vielä osin elää. Linjattu käytettäväksi maakunta -termiä

ICT-palveluiden tuottamisen tilannekuva nyt

Lähde: Tomi Voutilainen / UEF

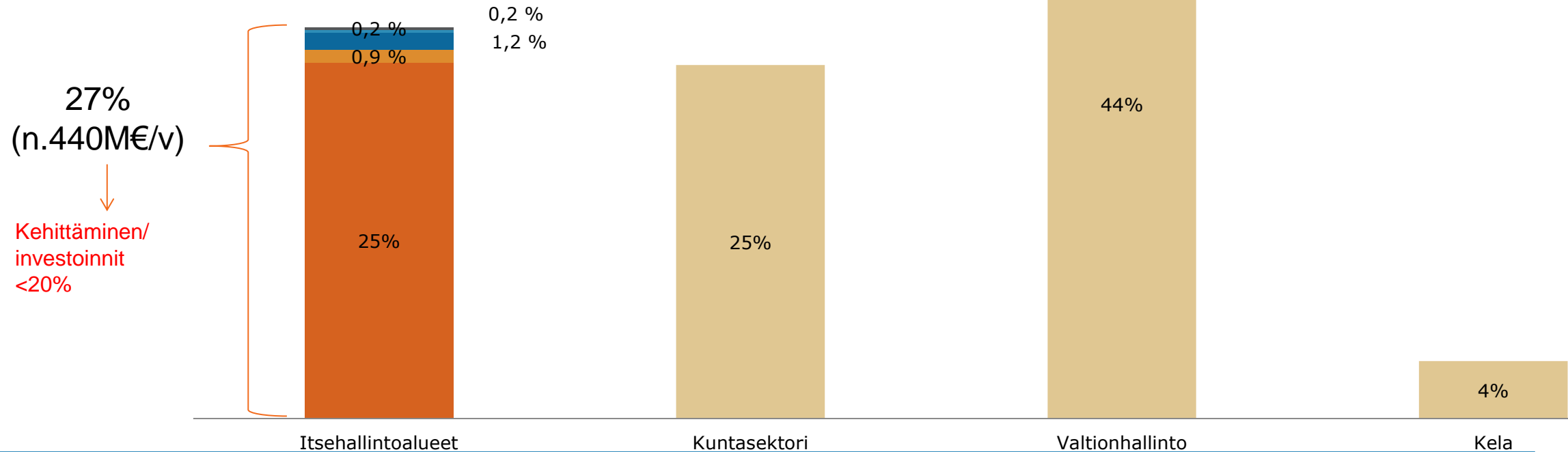
Julkishallinnon ICT-menot maakunnille siirtyvien tehtävien mukaisesti ryhmiteltynä

Yht 1,6Mrd € (2014)

HUOM! TÄMÄ SISÄLTÄÄ
PÄÄASIASSA VANHOJEN
JÄRJESTELMIEN YLLÄPIDON

EI SOTE-UUDISTUSTA
EI LAAJAA KEHITTÄMISTÄ

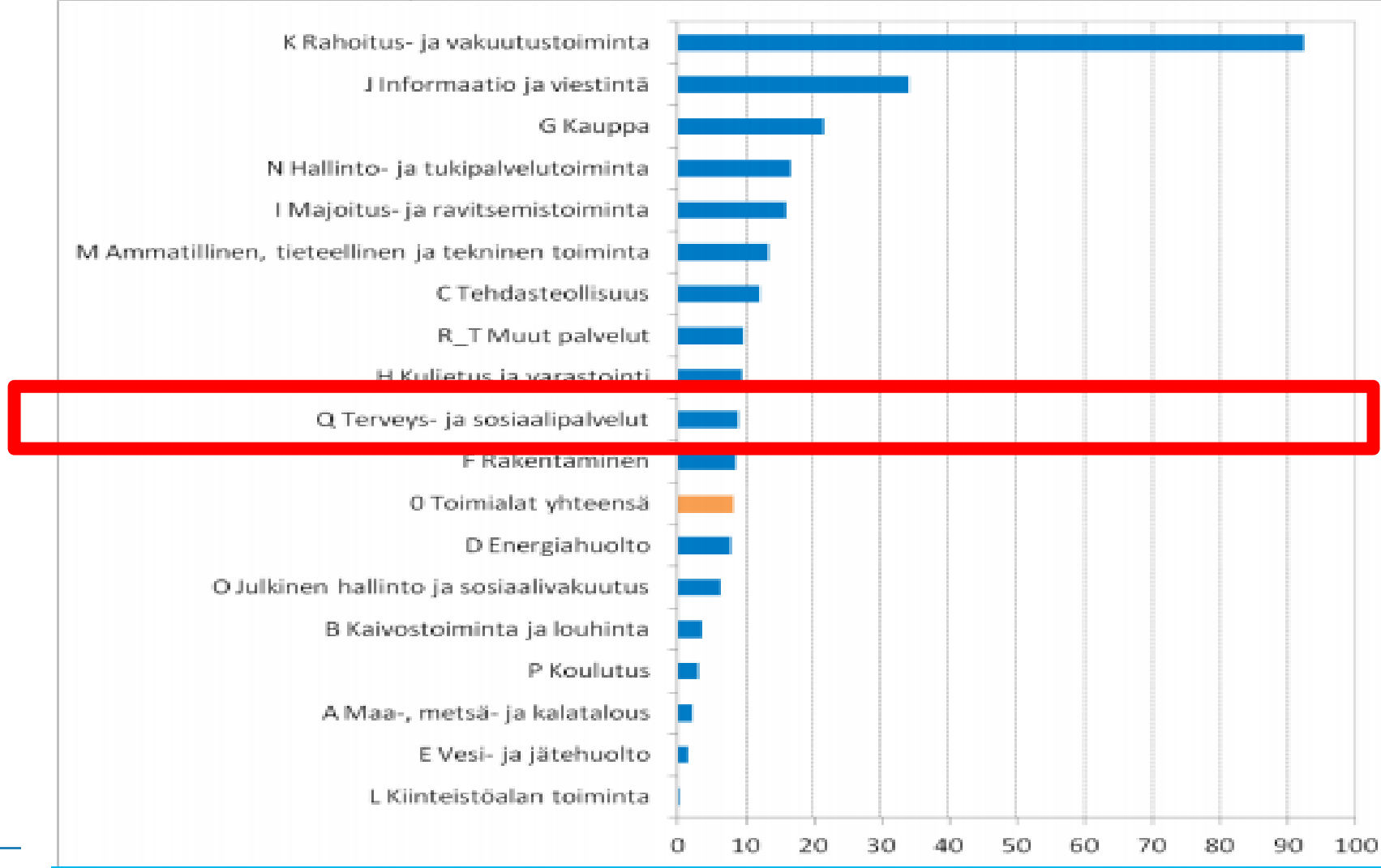
- AVI:t
- Ely-keskukset
- Pelastus
- Sote

27%
(n.440M€/v)
↓
Kehittäminen/
investoinnit
<20%

Digitalisaatioon panostus

Kuvio 5. ICT-investointien osuus kaikista investoinneista toimialoittain vuosina 1998-2013, %

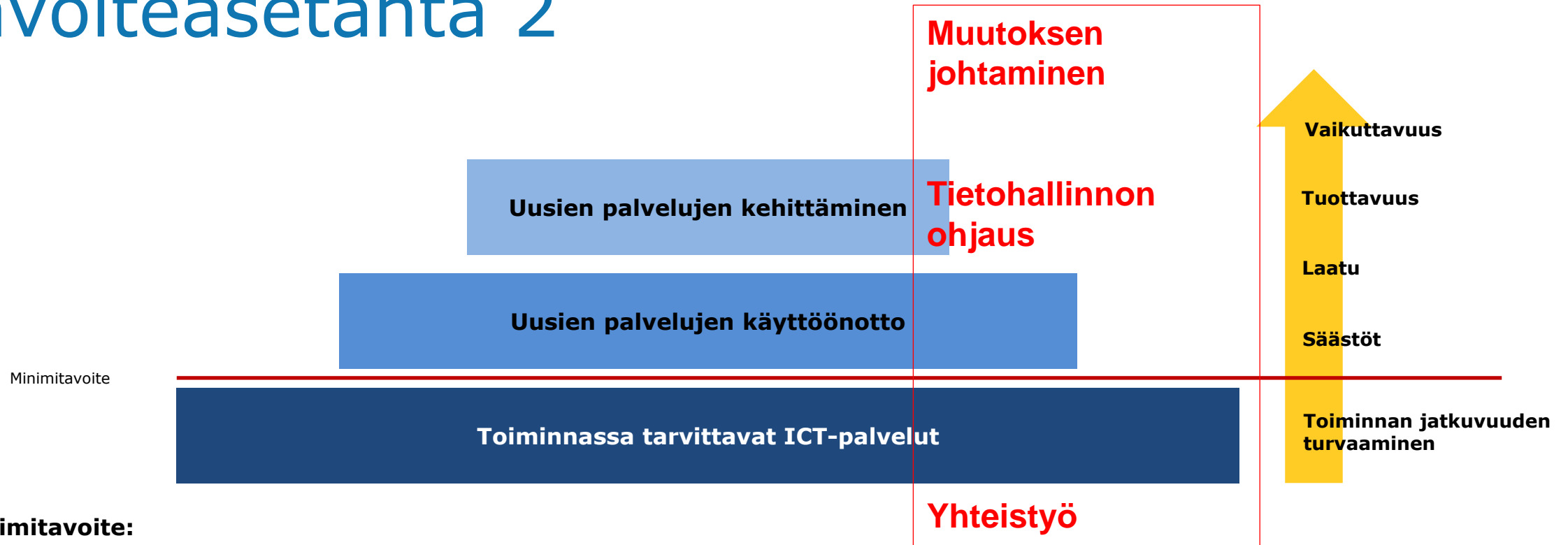

Tavoiteasetanta 1

- Sote-uudistuksen tavoitteena on **toiminnan muutos**, jonka avulla parannetaan palvelujen saatavuutta ja yhdenvertaisuutta.
- Digitalisaatio on muutoksen **väline**.
- Palveluita voidaan tuottaa täysin **uusilla tavoilla ja tehostaa prosesseja**.
- Kansalaisten mahdollisuuksia **itse** ylläpitää hyvinvointiaan, toimintakykyään ja terveyttään tulee tukea sähköisillä palveluilla.
- Palvelujärjestelmän toimivuus edellyttää ICT-ratkaisuja, joilla asiakkaiden **tietoja voidaan käyttää organisaatio- ja aluerajoista riippumattomasti**.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa ja ICT-ratkaisuja **suunnitellaan ja ohjataan kokonaisuutena**.
- **Kansallista ohjausta ja maakuntien välistä yhteistyötä tiedonhallinnassa tulee vahvistaa.**

Tavoiteasetanta 2

Minimitavoite:

- Toiminnan jatkuvuuden turvaaminen (maakunnan toiminnassa tarvittavien ICT-palvelujen järjestäminen)
- Maakuntien tietohallinnon organisoituminen niin, että se voi ottaa vastuun ICT-palvelujen järjestämisestä uudistuksen aikataulussa

Muut tavoitteet:

- Säästöt (pällekkäisyyksien poistaminen, uusien palvelujen käyttöönotto)
- Laatu (uusien palvelujen käyttöönotto ja kehittäminen)
- Tuottavuus (uusien palvelujen käyttöönotto ja kehittäminen, "palveluiden täydellinen integraatio")

Tietohallinnon valtakunnallinen ohjaus

- Maakuntien tietohallinnon ja ICT-toiminnan ohjauksen tulee perustua vahvaan valtion ohjaukseen. Edellytyksenä
  - resurssien varmistaminen
  - ohjausrakenteen selkeyttäminen
  - tehtäviä kootaan muodostettavaan valtakunnalliseen tietohallinnon ohjausyksikköön/toimintoon
- Ohjauksen lähtökohtana on ohjaavien ministeriöiden ja itsehallintoalueiden välinen neuvottelumenettely, jonka pohjalta vahvistetaan
  - kansallisesti merkittävimmät strategiset tavoitteet ja toimenpiteet
  - työnjako ja koordinaatio, joilla edistetään digitalisaation keinoin palveluiden asiakaslähtöistä uudistamista

Ketä ohjataan?

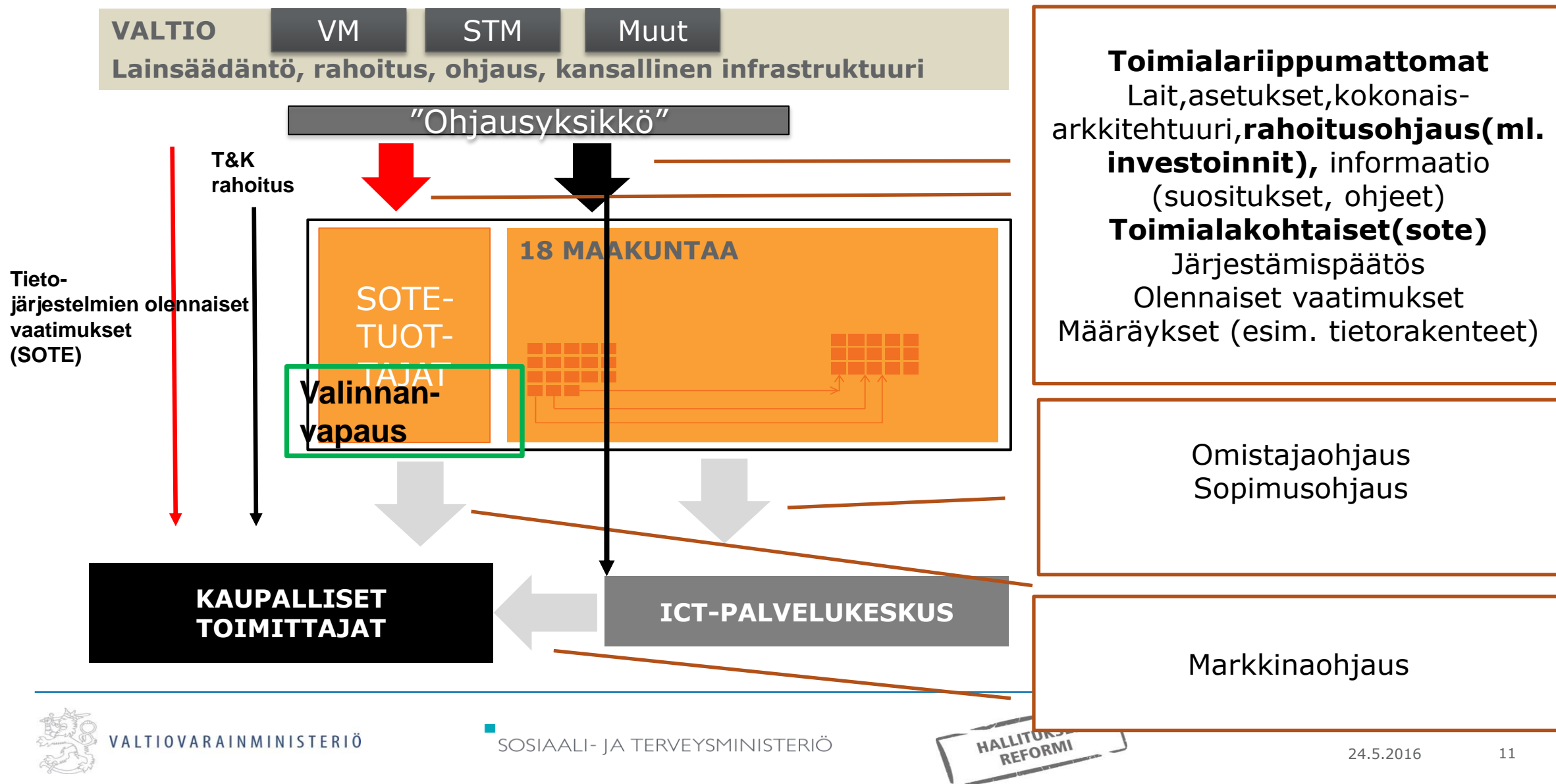
1. Maakuntia järjestäjinä
2. Valinnanvapauden piiriin kuulumattomien sote-palveluiden tuottajia
3. Valinnanvapauden piiriin kuuluvia sote-palveluiden tuottajia
4. Kansallisen infrastruktuurin ja palveluiden toteuttajia
5. Tietojärjestelmävalmistajia
6. ICT-palveluiden tuottajia

Valtion ohjauksen välineet (Tuomas Pöysti)

- Laki
  - ⇒säädösohjaus ja sääntelyarkkitehtuuri
  - ⇒puitteet ja edellytykset asiakasohjaukselle
- Tieto
  - ⇒tiedolla johtaminen ja ohjaaminen
  - ⇒perusta asiakasohjaukselle
- Raha
  - => rahoitusohjaus
- Digi
  - => avoin data, pelillinen osallistaminen, älykkäät järjestelmät palveluohjaukseen

Tietohallinnon ohjausmekanismeja

Tietohallinnon ja ICT-palveluiden ohjaus

- Ohjausselvitys:
  - Tommi Oikarinen (UEF) ja Antti Larsio (Sitra)
- ICT-palvelukeskusselvitys
  - Pekka Kantola (Kuntaliitto/Akusti) ja Tuija Kuusisto (VM)
- Aktiivinen keskustelu ryhmässä: Vahva valtion ohjaus / ohjauksen välineet / neuvottelumenettely / investointien kohdentaminen ja rahoitus / kytkentä muuhun ohjaukseen

Tietohallinnon ohjaus - keskustelua säädösvalmistelun aikana

- Suunnittelun ja ohjauksen eri vaiheiden yhteensovittaminen selvemmäksi
- Maakuntien yhteistyöaluerajat ylittävä valtakunnallinen työnjako yhteistyösopimukseen
- ICT-investointien ohjaus
- Digitalisaation eteneminen, ICT-palveluiden käyttö ja vaikutukset osaksi neuvottelumenettelyä
- Tietohallinnon ohjausyksikkö ja sen sijoittuminen
  - Strateginen ja operatiivinen ohjaus
- Rekisterinpitäjäyys ja siihen liittyvät vastuut - suhde asiakastietolakiin
- Tietohallintolain muutokset ja kokonaisarkkitehtuurin toimeenpano

Valinnanvapauden ja sote-uudistuksen haasteet tietohallinnon ohjauksessa ja tietojärjestelmätoteutuksissa

- Ketä ohjataan ja millä mekanismeilla?
- Yhtenäistäminen - tietosisällöt ja toiminta
- Valinnanvapauden todellinen toteutuminen - tieto palveluista ja niiden laadusta
- Vertailtavuus - yhtenäinen tapa kuvata palvelut, kustannukset ja hinnat
- Rekisterinpidon vastuut, velvoitteet ja oikeudet
  - Järjestäjä - tuottaja
- Määrittelyt, indikaattorit, päätökset
- Tietotekninen toteutus
- Siirtymäajan toiminta

Valtakunnallinen ICT-palvelukeskus

- ICT-palvelukeskuksen organisointimuoto maakuntien omistama osakeyhtiö
  - Perustamisen tuki
  - Palvelut
  - Ohjaus - palveluiden tuottaminen
- Palvelukeskuksen jatkovalmistelua varten on asetettu selvitystyö, jossa tuotetaan
  - tarkennetut ehdotukset palvelukeskuksen organisointimalliksi
  - liiketoimintasuunnitelmaksi sekä
  - käydään neuvottelut sen vastuulle siirtyvistä tehtävistä ja palveluista

Maakunta ja sote-uudistus: ICT-tavoitteita ja muutostoimenpiteitä

Valmistelu / projektivaihe

Väliaikaishallinto

Maakuntahallinto, siirtymäaika

Maakuntahallinto, toiminnallisen uudistuksen hyödyntäminen

2016

2017

2018

2019

2021

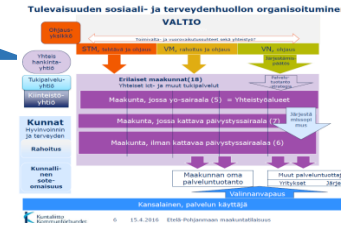
2023

2026

TEEMAT	PALVELUKOKONAISUUDET	
Lähipalvelut	Terveyspalvelut	Mielenterveys- ja päihdepalvelut
Päivystys	Lapset ja nuoret	Ikäihmisten
Osaaminen & Työnjako	Vammaiset	Erityispalvelut
Teknologia	Jne.	Jne.
Tilat		
Kunta / sote rajapinta		
Jne.		

220 000

1. Kunta- ja kuntaliitännäiset	2. Kuntaliitännäiset	3. Kuntaliitännäiset	4. Kuntaliitännäiset
5. Kuntaliitännäiset	6. Kuntaliitännäiset	7. Kuntaliitännäiset	8. Kuntaliitännäiset
9. Kuntaliitännäiset	10. Kuntaliitännäiset	11. Kuntaliitännäiset	12. Kuntaliitännäiset

Hyötytavoitteet / BSC

Hyvinvointi ja terveyserot kaventuneet
- 3 Mrd / <+0,9%/v

Palvelujen tasavertainen saatavuus turvattu

Talous & Prosessit & Hlöstö

Ohjauksen Tiedon integraatio Asiakaslähtöiset toimintamallit

Työasemat 400 000? Tietovarannot Hlöstö 220.000

Tietojärjestelmät 130x300 = 39 000? Kehittämiprojektit

Konesalit 1000? Omaisuus ja rahoitus

Uusien palvelujen kehittäminen/ Kehityssalkku

- Digitalisoinnin ja tiedon hyödyntäminen
- UNA

Uusien palvelujen käyttöönotot / Projektisalkku

- PSOP, KANTA/-SA, KAPA, ODA, APOTTI, UNA...
- asiakas- ja potilastietojärjestelmien konsolidointi- ja uudistaminen

ICT strategiset tavoitteet

Uudet digitaaliset toimintatavat laajasti käytössä

max uudistushyödyn tuoneet digi-inv. tehty hallituilla riskeillä

ICT-hallinnan kypsyyssarvio

ICT kehittämisen BSC

Kehittämissalkun tavoitteet:

ICT-projektisalkun tavoitteet:

...

Toiminnassa tarvittavat ICT palvelut

- Jatkuvuuden turvaaminen
- ICT –palvelujen järjestäminen

-ICT muutosohjelma maakunnille

ICT-Palvelusalkku: Käynnistysvaihe

- hallinnon ja kommunikaation palvelut
- toiminnan/tietojohdamisen palvelut
- muutosjohtamisen palvelut (PMO)
- tietohallinnon ja IT-hallinnan palvelut

ICT-Palvelusalkku: Siirtymäkausi

- asiakas- ja potilastietojärjestelmät
- omahoito ja sähköiset palvelut
- toimialajärjestelmät
- intergaatiopalvelut
- kapasiteetti ja tietoliikenne

Tavoitetila 2022-2026

ICT palvelujen BSC

Käyttäjätyytyväisyys käyttäjät johto ja kehittäjät

Talous:

- taloudellisuus
- IT tehokkuus

Toimittajasuhteet

Jatkuvuus ja tietoturvariskien arviointi

...

Tietohallinnon kyvykkyyksien luominen

- Digitalisointi
- Kokonaissuunnittelu (KA)
- Jatkuvuuden ja muutoksen hallinta
- Tietohallintomalli ja yhteistyöverkostot

Strateginen tietohallinto

- KA-suunnittelun ja IT-johtamisen käynnistys
- siirron suunn./toteuttaminen
- jatkuvuuden ja riskien hallinta

Konsolidoinnin ja uudistamisen toteutus

Kansallinen / yhteistoiminta-alueiden kehityssalkku

...

Tietohallinnon ohjausvalmistelun tilanne

- Reformiministeriryhmän linjaukset 01/2016:
  - Lähtökohtana vahva ICT-toiminnan valtionohjaus
  - Ohjaus perustuisi neuvottelumenettelyyn (vrt. nykyinen kuntalaki)
  - Tavoitteena myös ohjausrakenteiden selkeyttäminen
- Selvitys Maakunta- ja sote-uudistuksen tietohallinnon ohjauksesta valmistui 03/2016
  - Selvityshenkilöt: Tommi Oikarinen ja Antti Larsio
  - Ehdotukset ohjausmallista ja -prosessista sekä ohjauksen organisoinnista
  - Sääntelyehdotukset: maakuntalaki, sote-järjestämislaki ja tietohallintolaki
- Ohjausmalliin liittyvä jatkovalmistelu
  - Ohjausmalliin ja sääntelyyn liittyvä valmistelu käynnissä (SoteDigi-ryhmä)
  - Muutostukeen ja kehittämisrahoitukseen liittyvä linjausvalmistelu käynnissä
  - Maakuntauudistuksen (kokonaisuus ja "muu kuin sote") organisoituminen alkanut
  - Hallituksen 5.4. linjausten vaikutuksia ohjausmalliin tarkennetaan

Sote- ja maakuntauudistus

Vaikuttava ja kustannustehokas toiminta ja hallinto

Asiakaskeskeinen ja digitaalinen palvelu

Toimintojen uudistaminen ja entisistä toimintatavoista luopuminen

Ohjauksen rakenteet - uudet yhteistyöhön perustuvat toimintatavat

<http://alueuudistus.fi/soteuudistus/digitalisaatio>

<https://www.julkari.fi/handle/10024/125500>

www.kanta.fi

KYSYMYKSIÄ?

